

BRAČNA STEČEVINA U DIGITALNOM DOBU: POSTOJEĆA PRAVILA ZA MODERNE IZAZOVE?

Helena Majer, univ. mag. iur.*

UDK 347.626.4:004

<https://doi.org/10.30925/zpfsr.47.1.8>

Ur.: 23. studenoga 2025.

Pr.: 18. prosinca 2025.

Izvorni znanstveni rad

Sažetak

Digitalizacija nije samo tehnološki nego i društveni proces koji preobražava temeljne obrasce ljudskog djelovanja, uključujući i obiteljske odnose. U tom se kontekstu institut bračne stečevine, utemeljen na načelima solidarnosti i ravnopravnosti, suočava s novim oblicima imovine koji nastaju i postoje isključivo u digitalnom prostoru. Svrha rada jest analizirati mogućnost obuhvata digitalne imovine, osobito kriptovaluta, postojećim pravilima o bračnoj stečevini te ocijeniti njihovu dostatnost u pogledu upravljanja, dokazivanja i razvrgnuća takve imovine. Analizom važećeg pravnog okvira utvrđuje se da on, iako prilagodljiv, ne osigurava dostatnu razinu pravne sigurnosti u digitalnom okruženju. Rad upućuje na potrebu normativnog preciziranja i prilagodbe zakonodavnog okvira kako bi se očuvala ravnopravnost bračnih drugova i zaštitio njihov zajednički doprinos. Posebno se naglašava važnost uvođenja zakonske presumpcije o pripadnosti digitalne imovine bračnoj stečevini te nužnost stručne osposobljenosti pravnih dionika za razumijevanje tehničkih i ekonomskih aspekata digitalnih transakcija. U sposobnosti obiteljskog prava da, zadržavajući svoja temeljna načela, odgovori na izazove digitalnog doba, ogleda se njegova trajna uloga čuvara pravne i obiteljske ravnoteže.

Ključne riječi: bračna stečevina; digitalna imovina; kriptovalute; obiteljsko pravo; pravna sigurnost.

1. UVODNA RAZMATRANJA

Proces digitalizacije temeljito mijenja način na koji se stvaraju, razmjenjuju i pohranjuju informacije, a time i način na koji pojedinac živi, radi i komunicira. Kao

* Helena Majer, univ. mag. iur., asistentica, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet; helena.majer@uniri.hr. ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-0582-5497>.

♦ Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci licenciran je u skladu s Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International licencom (CC BY-NC-ND 4.0).

sveobuhvatan društveni proces, digitalizacija neizbježno utječe na ustaljene obrasce društvenih, gospodarskih i pravnih odnosa, mijenjajući njihovu strukturu i dinamiku. Iako se na prvi pogled moglo pretpostaviti da će obiteljsko pravo, kao „pravna grana koja uređuje pravne odnose među članovima obitelji“¹, ostati izvan značajnijeg dosega digitalizacijskih procesa zbog svoje usmjerenosti na osobne odnose i statusna pitanja, praksa pokazuje upravo suprotno. Činjenica da je pojedinac istodobno član obitelji i sudionik digitalnog svijeta dovodi do toga da digitalne tehnologije i virtualna prisutnost izravno oblikuju odnose među bračnim i izvanbračnim drugovima, partnerima, roditeljima i djecom.²

Komunikacija među članovima obitelji sve se češće odvija putem društvenih mreža i aplikacija – bračni drugovi ostvaruju prihode putem digitalnih platformi, koje mogu ulagati u kriptovalute i druge oblike digitalne imovine – a djeca su gotovo neizostavno prisutna u digitalnom prostoru, bilo kroz igranje *online* igara, bilo kroz stvaranje i dijeljenje sadržaja.³ Takva „digitalizacija obitelji“ ne predstavlja tek društvenu pojavu, nego stvarnu promjenu u načinu funkcioniranja obiteljskog života, koja otvara nova pravna pitanja na koje obiteljsko pravo mora odgovoriti. Među njima se posebno ističe potreba osuvremenjivanja instituta bračne stečevine, kako bi postojeći pravni okvir obuhvatio i nove, digitalne oblike imovine. Prožimanjem obiteljskog života i digitalizacije nastaje nova razina zajedničkog života bračnih drugova, koja se očituje u stvaranju specifičnih imovinskopravnih odnosa povezanih sa stjecanjem, korištenjem i raspolaganjem digitalnom imovinom kao dijelom bračne stečevine.

Bračna je stečevina materijalna osnovica braka kao životne zajednice, stečena radom ili imovinom koja potječe od rada,⁴ a služi zadovoljavanju raznovrsnih životnih potreba bračnih drugova i ostvarivanju ciljeva braka. Istodobno, ona je izraz uzajamne potpore među bračnim drugovima, osobito u okolnostima nezaposlenosti, nesposobnosti za rad ili drugih situacija koje otežavaju samostalno ostvarivanje prihoda. Time bračna stečevina odražava temeljne vrijednosti obiteljskog života,

1 Dubravka Hrabar, „Uvod u obiteljsko pravo“, u: *Obiteljsko pravo*, ur. Dubravka Hrabar (Zagreb: Narodne novine, 2021.), 2.

2 Vidi više u: Sandra Winkler, „Some Reflections upon the Way the Digital World is Impacting Family Law“, u: *Exploring Digital Legal Landscapes*, ur. Gerald G. Sander, Ana Pošćić i Adrijana Martinović (Berlin: Logos, 2025.), 135-152.

3 Obiteljski je zakonodavac svjestan izazova koje proces digitalizacije donosi. Posebno kada je riječ o zaštiti prava i interesa djece pa tako, primjerice, u odredbi čl. 95. st. 4. Obiteljskog zakona, Narodne novine, br. 103/15., 98/19., 47/20., 49/23., 156/23. (u daljnjem tekstu: Obiteljski zakon), propisuje se sadržaj roditeljske skrbi prema kojoj: „Roditelji imaju pravo, dužnost i odgovornost nadzirati dijete u njegovu druženju s drugim osobama, kao i komunikaciju na društvenim mrežama, odnosno drugim oblicima elektroničke komunikacije te mu zabraniti druženja i komunikaciju koja nisu u skladu s djetetovom dobrobiti.“ Propisivanjem roditeljske dužnosti, jasno se naglašava potreba zaštite djece od potencijalnih opasnosti virtualnog okruženja. Međutim, takva odredba, pored prava odnosno dužnosti i odgovornosti roditelja da zabrane određene oblike komunikacije i druženja, obuhvaća i odgovornost roditelja da djecu usmjeravaju i educiraju u korištenju digitalnih tehnologija.

4 Čl. 36. Obiteljskog zakona.

utemeljene na međusobnom poštovanju, pomoći i solidarnosti.⁵ Propisujući, u okviru zakonskog imovinskog režima, suvlasništvo bračnih drugova na imovini stečenoj radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, obiteljski zakonodavac afirmira načelo solidarnosti, vrednujući doprinos svakog bračnog druga, neovisno o njegovu obliku,⁶ kao i načelo ravnopravnosti žene i muškarca, uspostavljajući jednakost njihova doprinosa.⁷ Svrha instituta stoga nije isključivo ekonomska nego i socijalna, a upravo zbog svoje složene naravi bračna stečevina zahtijeva trajno preispitivanje njezine primjenjivosti u promijenjenim društvenim okolnostima.

Kako je u obiteljskopravnoj teoriji istaknuto, „imovinskopравни odnosi bračnih drugova nadilaze uobičajene odnose usmjerene na vlasništvo i druga stvarna prava na nekretninama i pokretninama“.⁸ Drugim riječima, bračna stečevina, kao *universitas iuris*, ne ograničava se na tradicionalna stvarna prava, već obuhvaća i druga imovinska prava različite naravi, proizašla iz rada i zajedničkog života bračnih drugova. Takvo shvaćanje potvrđuje njezinu prilagodljivost i sposobnost razvoja u skladu s promjenama društvenih i ekonomskih okolnosti.

Upravo iz te otvorenosti proizlazi potreba stalnog preispitivanja dosega i sadržaja instituta bračne stečevine. U suvremenim okolnostima obilježenima digitalizacijom ta potreba ne postaje samo opravdana nego i nužna. Digitalna imovina u svojim različitim oblicima sve je češći i značajniji dio ukupne imovine bračnih drugova. Međutim, njezina nematerijalna, dinamična i često teško dokaziva priroda otvara pitanje može li, i pod kojim pretpostavkama, biti obuhvaćena zakonskim režimom bračne stečevine. Nadalje, postavlja se pitanje u kojoj je mjeri postojeći normativni okvir sposoban regulirati digitalnu imovinu stečenu tijekom trajanja bračne zajednice. Drugim riječima, pitanje je jesu li načela i pravila koja oblikuju institut bračne stečevine dovoljno „dinamična“ da odgovore na izazove digitalnog okruženja.

Polazeći od tih pitanja, u ovome se radu nastoji utvrditi u kojoj je mjeri institut bračne stečevine, kao središnji imovinskopравни institut hrvatskog obiteljskog prava, sposoban obuhvatiti i pravno urediti digitalnu imovinu. U tom se kontekstu analizira

5 Čl. 4. st. 1. Obiteljskog zakona: „Solidarnost je temeljno načelo obiteljskog života. Svi članovi obitelji moraju se uzajamno poštovati i jedan drugom pomagati.“

6 Županijski sud u Varaždinu, GŽ-138/16-2 od 16. ožujka 2016.: „Rad je konstitutivan element za nastanak bračne stečevine i to svaki rad kojim se stvara vrijednost odnosno koji je jedan od bračnih drugova upotrijebio za stvaranje imovine pa to prema prethodno rečenom nije samo rad na temelju kojeg se ostvaruje pravo na plaću već se kao udio bračnog druga uzima i rad u kućanstvu, rad oko odgoja i brige o djeci, kao i svaki drugi oblik rada i suradnje u upravljanju, održavanju i povećanju zajedničke imovine.“

7 Ravnopravnost bračnih drugova očituje se u načinu upravljanja i raspolaganja bračnom stečevinom. Naime, obiteljski zakonodavac propisujući pravila o redovitom i izvanrednom upravljanju bračnom stečevinom, utvrđuje nužnost suglasnosti bračnih drugova pri upravljanju tom imovinom. Kod redovitih poslova takva se suglasnost predmnijeva, dok je za izvanredne poslove potrebno zajedničko poduzimanje pravnog posla ili pisana suglasnost drugog bračnog druga s ovjerom potpisa kod javnog bilježnika.

8 Dubravka Hrabar, „Prijepori u sudskoj nadležnosti i poslovnim udjelima u svjetlu bračne stečevine“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 72, br. 1-2 (2022): 193, <https://doi.org/10.3935/zpfz.72.12.05>.

pojam imovine i njezina temeljna obilježja, uz razmatranje pojma digitalne imovine i oblika koji mogu imati imovinskopravnu relevantnost u obiteljskopравnim odnosima. U središtu analize nalaze se kriptovalute kao najrašireniji oblik digitalne imovine, pri čemu se propituje dostatnost postojećih pravila obiteljskog prava za uređivanje pitanja upravljanja, raspolaganja i razvrgnuća takvom imovinom. Napokon, u radu se ukazuje na otvorenost instituta bračne stečevine prema novim oblicima imovine te na potrebu prilagodbe zakonodavnog okvira kako bi se osigurala njeno djelotvorna primjena u digitalnom okruženju.

2. PREDMET BRAČNE STEČEVINE

Institut bračne stečevine, uveden u hrvatsko obiteljsko pravo Obiteljskim zakonom iz 1998.⁹, unatoč kasnijim izmjenama obiteljskog zakonodavstva,¹⁰ nije doživio bitnije promjene. Razlog tomu, smatramo, leži u njegovoj usklađenosti s temeljnim načelima obiteljskog prava¹¹ te u njegovoj praktičnoj učinkovitosti. Kao zakonski institut, bračna stečevina pridonosi ostvarivanju pravne sigurnosti i ekonomičnosti postupaka u kojima se odlučuje o imovini bračnih drugova,¹² istodobno osiguravajući pravednu raspodjelu imovine stečene za trajanja bračne zajednice.¹³

Obiteljski zakonodavac, određujući pojam bračne stečevine kao „imovine koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili koja potječe iz te imovine“¹⁴, polazi od shvaćanja da je zajedničko djelovanje bračnih drugova temelj njihove imovinske povezanosti. Takvo određenje odražava poimanje braka ne samo kao osobne nego i kao ekonomske zajednice u kojoj se međusobna potpora, povjerenje i suradnja materijaliziraju u zajedničkim vrijednostima. Bračni su

9 Obiteljski zakon (1998.), Narodne novine, br. 162/98.

10 Obiteljski zakon (2003.), Narodne novine, br. 116/03., 17/04., 136/04., 107/07., 57/11., 61/11., 25/13., 75/14., 5/15., 103/15., Obiteljski zakon (2014.), Narodne novine, br. 75/14., 5/15., 103/15.

11 „*Ratio legis* svake od postojećih odredaba kojom su regulirani imovinski odnosi bračnih drugova potvrđuje kako načelo obiteljske solidarnosti i načelo ravnopravnosti muškarca i žene, premda poštujući stranačku slobodu ugovaranja, čine jezgru ponuđenih pravnih rješenja u domaćem obiteljskom pravu.“ Vidi u: Lucia Ruggeri i Sandra Winkler, „Neka pitanja o imovinskopravnim odnosima bračnih drugova u hrvatskom i talijanskom obiteljskom pravu“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci* 40, br. 1 (2019): 170-171, <https://doi.org/10.30925/zpfsr.40.1.7>.

12 Čl. 45. Obiteljskog zakona: „Ako bračni drugovi imovinske odnose nakon prestanka braka razvodom ili poništajem, odnosno nakon prestanka bračne zajednice nisu uredili sporazumno, imovinski odnosi mogu se urediti sudskom odlukom.“ U potonjem slučaju radi se o sudskom postupku razvrgnuća bračne stečevine, u kojem sud, primjenjujući zakonsko pravilo o jednakim suvlasničkim dijelovima, odlučuje o podjeli bračne stečevine.

13 Stjecanje bračne stečevine vezano je za trajanje bračne zajednice, a ne braka. Vidi više u: Sandra Winkler, „Imovinski odnosi u obitelji: nacionalna pravna rješenja i europski trendovi“, *Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske* 10, br. 1 (2019): 455, <https://doi.org/10.32984/gapzh.10.1.19>.

14 Čl. 36. st. 1. Obiteljskog zakona.

drugovi pozvani međusobno se pomagati, uzdržavati i zajednički skrbiti o obitelji,¹⁵ pri čemu doprinos svakog od njih ne mora biti jednak u opsegu, ali jest jednak u vrijednosti koju ima za očuvanje i razvoj zajedničkog života. U ravnoteži osobnog i zajedničkog, skrbi i rada, očituje se pravo značenje instituta bračne stečevine kao izraza solidarnosti i ravnopravnosti među bračnim drugovima, ali i pokazatelja njihove uzajamne odgovornosti.

Takvo razumijevanje omogućuje da ovaj institut ostane otvoren i prilagodljiv promjenama koje donose suvremeni oblici života i rada, zadržavajući pritom svoju temeljnu svrhu, a to je pravedna raspodjela zajednički stečene imovine. Polazeći od takvog normativnog određenja i vrijednosne podloge, obiteljskoppravna doktrina i sudska praksa razvile su dosljedna tumačenja o predmetu bračne stečevine. U njima prevladava shvaćanje da bračnu stečevinu čine svi oblici imovine stečeni radom ili koji potječu iz takve imovine,¹⁶ neovisno o formalnom nositelju prava. U okviru ustaljenih shvaćanja kao tipični primjeri navode se plaća i drugi novčani prihodi iz rada,¹⁷ vlasništvo nad pokretninama i nekretninama nabavljenim sredstvima stečenim radom, ušteđevina proizašla iz zarade te imovinska prava stečena na temelju ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju¹⁸. U istom se kontekstu spominju i vlasništvo nad trgovačkim društvom ili obrtom, prava na temelju dionica i dividende trgovačkih društava, poslovni udjeli u društvima s ograničenom odgovornošću¹⁹ te, ovisno o okolnostima, predmeti za osobnu uporabu.²⁰

Iz navedenih shvaćanja proizlazi da bračna stečevina obuhvaća skup subjektivnih imovinskih prava koja proizlaze iz imovinskopravnih odnosa bračnih drugova,²¹ stečenih radom tijekom trajanja bračne zajednice. Postavlja se stoga pitanje ima li digitalna imovina, koja nastaje i postoji u virtualnom prostoru, sposobnost biti predmetom takve imovine, osobito u svjetlu supsidijarne primjene

15 Čl. 31. Obiteljskog zakona.

16 Županijski sud u Varaždinu, Gž-144/16-2 od 30. rujna 2015.: „(...) to bračnu stečevinu čine sva subjektivna imovinska prava koja proizlaze iz imovinskopravnih odnosa bračnih drugova pod uvjetom postojanja rada i bračne zajednice u vrijeme njihova stjecanja.“

17 Županijski sud u Varaždinu, Gž-193/2019-2 od 27. veljače 2019.: „Plaća, zarada bilo koje vrste, osim ako potječe iz posebne imovine nekog od bračnih drugova ili je dobivena darovanjem ili po drugom osnovu, pa tako i ušteđevina koja proizlazi iz ostvarene zarade, predstavlja bračnu stečevinu i predmnjeva se prema OBZ-u da su bračni drugovi suvlasnici svaki u ½ dijela.“

18 Županijski sud u Varaždinu, Gž-2022/2017-2 od 12. rujna 2019.: „Činjenica da je nekretnina stečena temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju koji je zaključio samo jedan bračni drug za vrijeme trajanja braka nije zapreka da se ta nekretnina smatra bračnom stečevinom ako je taj ugovor zaključen s namjerom da u njegovom izvršavanju sudjeluje i drugi bračni drug i ako su oba bračna druga u jednakoj mjeri prihvatili i izvršavali obveze iz tog ugovora.“

19 Ivan Šimović, „Poslovni udjeli u društvu s ograničenom odgovornošću kao predmet bračne stečevine u Republici Hrvatskoj – teorijske dvojbe i izazovi u praksi“, *Zbornik radova Šesti međunarodni naučni skup Dani porodičnog prava: imovinskopravni aspekti porodičnih odnosa* 6, br. 6 (2018): 253-265.

20 O predmetu bračne stečevine, vidi u: Aleksandra Korać Graovac, „Imovinski odnosi“, u: *Obiteljsko pravo*, ur. Dubravka Hrabar (Zagreb: Narodne novine, 2021.), 461-462.

21 Branka Rešetar i Una Josipović, „Sporna pitanja bračne stečevine s osvrtom na bankovne račune bračnih drugova“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 50, br. 1 (2013): 117, <https://hrcak.srce.hr/100298>.

pravila stvarnog i obveznog prava. Zbog posebnosti imovinskih odnosa među članovima obitelji²² – koji se, uslijed bliskosti, povjerenja i trajne povezanosti dionika, bitno razlikuju od uobičajenih građanskopravnih odnosa među pojedincima ili pravnim osobama – zakonodavac je razvio posebna pravila. Iako utemeljena na građanskopravnim institutima, ta su pravila prilagođena naravi obiteljskih odnosa te odražavaju njihovu osobnu i socijalnu dimenziju. Njima se uređuju, među ostalim, stvarnopravni i obveznopravni odnosi između bračnih drugova, ali i njihovi odnosi prema trećim osobama.²³

Ipak, posebna pravila obiteljskog prava ne mogu iscrpno obuhvatiti sva imovinskopravna pitanja koja proizlaze iz tih odnosa. Upravo stoga zakonodavac predviđa supsidijarnu primjenu „propisa kojima se uređuju stvarnopravni i obveznopravni odnosi“.²⁴ Iz tog odnosa između posebnog i općeg pravnog uređenja proizlazi potreba da se, prije razmatranja uključenosti digitalne imovine u bračnu stečevinu, jasno utvrdi njezina pravna priroda. Budući da se institut bračne stečevine temelji na građanskopravnim institutima stjecanja vlasništva te na pravilima o upravljanju i razvrstavanju, ključno je pitanje ima li digitalna imovina obilježja imovine u građanskopravnom smislu. Tek potvrdom takvih obilježja otvara se mogućnost njezina uključivanja u postojeći stvarnopravni okvir i razmatranja načina na koji ga je potrebno prilagoditi specifičnostima digitalnog okruženja.

3. DIGITALNA IMOVINA – NOVA POJAVNOST TRADICIONALNE KATEGORIJE

Digitalna imovina otvara pitanje dosega i prilagodljivosti pojma imovine. Upravo je to pitanje u središtu suvremenih rasprava privatnopravne doktrine, koje su usmjerene na razmatranje može li digitalna imovina uopće biti objekt imovinskopravnih odnosa te u kojoj mjeri njezine specifične karakteristike utječu na prirodu i sadržaj stvarnih prava. Slijedom takvih promišljanja otvaraju se i šira pitanja: svjedočimo li kraju tradicionalnog koncepta vlasništva²⁵ ili njegovoj (r) evoluciji u digitalnom okruženju.²⁶ U nastavku će se rada stoga razmotriti može li

22 Korać Graovac, „Imovinski odnosi“, 453.

23 Ujedno se njima propisuje način upravljanja i raspolaganja imovinom maloljetnog djeteta, kao i određena prava koja proizlaze iz obiteljskih odnosa, primjerice pravo majke na naknadu troškova poroda izvanbračnog djeteta.

24 Čl. 38. Obiteljskog zakona.

25 O kraju tradicionalnog koncepta vlasništva vidi u: Aaron Perzanowski i Jason Schultz, *The End of Ownership: Personal Property in the Digital Economy* (Cambridge, London: MIT Press, 2016.), <https://doi.org/10.7551/mitpress/10524.001.0001>; Joshua Fairfield, *Owned: Property, Privacy, and the New Digital Serfdo* (Cambridge: Cambridge University Press, 2017.), 13, <https://doi.org/10.1017/9781316671467>.

26 S druge strane, dio autora zauzima suprotno stajalište, smatrajući da prihvaćanje digitalne imovine kao novog pravnog objekta ne predstavlja revoluciju, već rezultat postupne evolucije imovinskopravnih instituta tijekom proteklog stoljeća, uvjetovane promjenama tehnološkog okruženja. O tome detaljnije u: Sjef van Erp, „Fluidity of Ownership and the Tragedy of Hierarchy: A Sign of a Revolutionary Evolution?“, *European Property Law Journal* 4, br. 1 (2015): 56, <https://doi.org/10.1515/eplj-2015-0004>.

digitalna imovina, odnosno pojedini njezini oblici, unatoč svojoj nematerijalnoj prirodi, zadovoljiti pretpostavke koje pravna teorija tradicionalno postavlja predmetima imovinskopravnih odnosa te u kojoj se mjeri može uključiti u režim bračne stečevine.²⁷

3.1. Pojam digitalne imovine

Digitalna imovina, kao posljedica procesa digitalizacije, u najširem se smislu može razumjeti kao poseban dio imovine pojedinca koji se sastoji od dobara koji postoje isključivo u digitalnom obliku.²⁸ Takvo široko shvaćanje, uz preciznije određivanje obilježja te imovine, prihvaćaju i organizacije koje nastoje uspostaviti jedinstvenu definiciju digitalne imovine radi smanjenja pravne nesigurnosti i osiguravanja dosljednosti u primjeni prava.

U okviru tih nastojanja, na razini Europske unije najznačajniji korak prema normativnom uređenju digitalne imovine predstavlja donošenje Uredbe (EU) 2023/1114 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o tržištima kriptoomovine (tzv. Uredba MiCA).²⁹ Prema odredbi čl. 1. Uredbe MiCA, predmet njezina uređenja jesu uvjeti za izdavanje i trgovanje kriptoomovinom, pri čemu se potonja definira kao „digitalni prikaz vrijednosti ili prava koji se može prenositi i pohranjivati elektronički, s pomoću tehnologije distribuiranog zapisa ili slične tehnologije“.³⁰ Uredba MiCA nadalje propisuje pravila o odobravanju i nadzoru pružatelja usluga, kao i standarde transparentnosti, zaštite ulagatelja i integriteta tržišta,³¹ polazeći pritom od vrijednosti pravne sigurnosti i zaštite slabije strane.³² Iako Uredba MiCA postavlja važan normativni temelj za pravno prepoznavanje digitalne imovine, njezin je doseg ograničen. Kao instrument prava Europske unije, ona je primarno usmjerena na uspostavu jedinstvenih tržišnih pravila i osiguravanje pravne sigurnosti u financijskom prometu, dok građanskopravni učinci digitalne imovine i dalje ostaju u nadležnosti nacionalnih zakonodavstva. Upravo se u tom međuprostoru između tržišne regulacije i građanskopravnog uređenja razvijaju tzv. *soft law* izvori, osobito dokumenti European Law Institutea (ELI) i Međunarodnog instituta za unifikaciju privatnog prava (UNIDROIT).

Prema *ELI Principles on the Use of Digital Assets as Security*, digitalna imovina definira se kao zapis ili prikaz vrijednosti pohranjen isključivo u elektroničkom

27 Time se ne pretendira iscrpno razriješiti pitanje pravne prirode digitalne imovine, već ukazati na njezina obilježja koja mogu biti relevantna za ocjenu primjenjivosti postojećih građanskopravnih pravila. Pitanje sustavnog razgraničenja pojma imovine i njegovih granica u digitalnom okruženju nadilazi okvir ovog rada.

28 Ágnes Juhász, „Digital Assets and Their Assessment in Private Law with Special Regard on Inheritance Law Provisions“, *Revista de Derecho Privado* 49 (2025): 113, <https://doi.org/10.18601/01234366.49.04>.

29 Uredba (EU) 2023/1114 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o tržištima kriptoomovine i izmjeni uredaba (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 1095/2010 te direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/1937, SL L 150, 9.6.2023. (u daljnjem tekstu: Uredba MiCA).

30 Čl. 3. Uredbe MiCA.

31 Čl. 1. Uredbe MiCA.

32 Uvodne izjave Uredbe MiCA.

obliku, kojim se može upravljati, koristiti i prenositi među subjektima prava. Takva imovina može odražavati stvarno, utrživo dobro ili pravo, neovisno o tome posjeduje li se neposredno ili putem posrednika. Ključna obilježja digitalne imovine prema ELI-ju stoga su digitalna pohranjenost, mogućnost kontrole i prenosivost.³³ U istom smjeru razmišlja i UNIDROIT, koji u *Principles on Digital Assets and Private Law* polazi od shvaćanja da digitalna imovina predstavlja elektronički zapis koji sadrži informaciju pohranjenu i dostupnu u digitalnom obliku, a koji može biti predmetom kontrole i prijenosa.³⁴

Iz razumijevanja digitalne imovine kao elektroničkog zapisa koji može biti predmetom kontrole i prijenosa opravdano se nameće pitanje može li takva nematerijalna vrijednost imati građanskopravno relevantan imovinski karakter. Pojam imovine tradicionalno se povezuje s ukupnošću subjektivnih prava i pravnih interesa „što pravno smiju biti u pravnom prometu te u njemu imaju tržišnu vrijednost, odnosno cijenu, a pripadaju jednome pravnom subjektu“.³⁵ Drugim riječima, imovina se može razumjeti kao skup subjektivnih imovinskih prava jednog nositelja,³⁶ koja imaju novčanu protuvrijednost,³⁷ pri čemu ta prava ovlašćuju svojeg nositelja u odnosu na pravne objekte koji mogu pripadati pojedincu te biti uključeni u pravni promet.³⁸ Prema shvaćanjima hrvatske doktrine, pojam imovine ne iscrpljuje se isključivo u stvarima, u smislu tjelesnih dijelova prirode koji mogu biti u pravnom prometu,³⁹ već obuhvaća i različite nematerijalne vrijednosti, pod pretpostavkom da posjeduju ekonomsku vrijednost, pripadaju određenom subjektu, uživaju pravnu zaštitu i mogu sudjelovati u pravnom prometu. Digitalna imovina ispunjava navedene pretpostavke. Ona pripada određenom subjektu, podložna je kontroli i u pravilu posjeduje ekonomsku vrijednost, čime pokazuje sposobnost sudjelovanja u pravnom prometu. Ključno obilježje pritom predstavlja upravo mogućnost faktične kontrole. Imatelj digitalne imovine ostvaruje ovlasti usporedive sa sadržajem prava vlasništva: posjedovanje, uporabu, raspolaganje, uživanje koristi i isključenje drugih.⁴⁰ Takva mogućnost kontrole opravdano otvara pitanje može li se digitalna imovina, osobito

33 European Law Institute, *ELI Principles on the Use of Digital Assets as Security*, 2022, pristup 11. listopada 2025., https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Principles_on_the_Use_of_Digital_Assets_as_Security.pdf.

34 UNIDROIT, *UNIDROIT Principles on Digital Assets and Private Law*, 11, pristup 11. listopada 2025., <https://www.unidroit.org/work-in-progress/digital-assets-and-private-law/>.

35 Vidi više u: Ivan Padjen, „Pojam imovine“, u: *Funkcionalna integracija sveučilišta?: pravni i organizacijski aspekti integriranog sveučilišta*, ur. Josip Kregar (Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2009.).

36 Martin Vedriš i Petar Klarić, *Osnove imovinskog prava* (Zagreb: Narodne novine, 1992.), 80.

37 Saša Nikšić, „Imovina u građanskom pravu“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 62, br. 5-6 (2012): 1618, <https://hrcak.srce.hr/100056>.

38 Nikola Gavella, *Privatno pravo* (Zagreb: Narodne novine, 2019.), 180.

39 Čl. 2. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Narodne novine, br. 91/96., 68/98., 137/99., 22/00., 73/00., 114/01., 79/06., 141/06., 146/08., 38/09., 153/09., 90/10., 143/12., 152/14. (u daljnjem tekstu: ZV): „Stvari su u smislu ovoga Zakona tjelesni dijelovi prirode, različiti od ljudi, koji služe ljudima za uporabu. Uzima se da su stvari i sve drugo što je zakonom s njima izjednačeno.“

40 Čl. 30. ZV-a.

ona s ekonomskom vrijednošću, smatrati novom pojavnosti predmeta vlasništva, a time i suvlasništva bračnih drugova.

Prema Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, koji se ima supsidijarno primijeniti, predmet stvarnih prava jesu stvari, odnosno „tjelesni dijelovi prirode različiti od ljudi, koji služe ljudima za uporabu“, kao i sve ono „što je zakonom s njima izjednačeno“.⁴¹ Budući da digitalna imovina nema narav tjelesnog dijela prirode, a zakonodavac tu imovinu dosad nije izjednačio sa stvarima, ona ne može biti predmet prava vlasništva ni drugih stvarnih prava u smislu navedenog zakona. Takvo stanje dodatno potvrđuje potrebu zakonodavne intervencije kojom bi se uredio njezin stvarnopravni položaj.

Odnos između stvarnopravnog formalizma i tehnološke inovacije time dolazi do izražaja i u obiteljskopravnom kontekstu. Naime, zatvorenost sustava stvarnih prava, kao posljedica načela *numerus clausus*,⁴² osigurava pravnu sigurnost i stabilnost pravnog poretka,⁴³ ali istodobno otežava prilagodbu novim oblicima imovine. Budući da stvarna prava mogu nastati isključivo na temelju zakona, svaka integracija digitalne imovine u postojeći okvir zahtijeva zakonodavno djelovanje. Takva bi prilagodba pridonijela ne samo pravnoj sigurnosti u digitalnom okruženju nego i učinkovitoj zaštiti imovinskih interesa bračnih drugova u odnosu na digitalnu imovinu kao dio njihove bračne stečevine. Ipak, dok se njezin stvarnopravni položaj ne uredi zakonom, opravdano je, radi očuvanja pravne sigurnosti i dosljednosti sustava, razmotriti primjenu analogije u pogledu digitalne imovine koja funkcionalno ostvaruje obilježja tradicionalne imovine, osobito kada ona čini dio bračne stečevine.

3.2. Kratki komparativni osvrt

Potaknuta gospodarskim značajem digitalne imovine i sve većim obujmom odnosa među pojedincima koji nastaju u digitalnom prostoru, pojedina su zakonodavstva pristupila njezinu normativnom uređenju s različitih polazišta. Iako se u većini pravnih sustava prepoznaje potreba za pravnim priznanjem novih oblika digitalnih vrijednosti, pristupi njihovu uređenju znatno se razlikuju. Dok su pojedine države već poduzele zakonodavne korake, donoseći posebne zakone ili fragmentarno intervenirajući u postojeće propise, druge zauzimaju oprezniji pristup, očekujući daljnji razvoj doktrine, tehnologije i pravne prakse.⁴⁴

41 Čl. 2. st. 2. ZV-a.

42 To načelo ograničava broj i sadržaj stvarnih prava te način njihova nastanka i prijenosa. Prema Gavelli ono: „Implicira trostruko ograničenje: 1.) ograničenje vrsta stvarnih prava, 2.) ograničenje sadržaja svake vrste stvarnog prava te 3.) nedjeljivost sadržaja svakog pojedinog stvarnog prava.“ Vidi više u: Nikola Gavella, „Stvarnopravno uređenje“, u: *Stvarno pravo*, ur. Nikola Gavella (Zagreb: Narodne novine, 2007.), 28.

43 Suvremeni kontinentalnoeuropski pravni poredci, uključujući i hrvatski, prihvatili su potonje rješenje. Načelo zatvorenog broja stvarnih prava tako je postalo jedno od temeljnih načela suvremenog prava, budući da, kako navodi Gavella, „pogoduje pravnoj jednakosti subjekata i pretpostavlja u načelu jednak pravni režim za sve objekte.“ Vidi više u: Gavella, „Stvarnopravno uređenje“, 28.

44 O stvarnopravnom uređenju digitalne imovine: Pinar Çağlayan Aksoy, „The Applicability of Property Law Rules for Crypto Assets: Considerations from Civil Law and Common Law

U Republici Srbiji, Zakonom o digitalnoj imovini iz 2020. godine, uspostavljen je sveobuhvatan okvir koji definira digitalnu imovinu kao svaki digitalni zapis vrijednosti koji se može kupovati, prodavati, razmjenjivati ili prenositi, te koji može služiti kao sredstvo razmjene ili ulaganja.⁴⁵ Zakon izričito razlikuje virtualne valute i digitalne tokene kao vrste digitalne imovine, pri čemu virtualna valuta ima funkciju sredstva razmjene bez statusa novca, dok digitalni token predstavlja digitalni oblik određenog imovinskog prava.⁴⁶ Propisujući i pitanja izdavanja, trgovanja, založnog i fiducijarnog prava te nadzora nad provedbom zakona⁴⁷ zakonodavac je uspostavio koherentan pravni okvir za promet digitalnom imovinom.

Za razliku od cjelovitog pristupa u Republici Srbiji, talijanski zakonodavac odlučio se za postupno, fragmentarno uređenje povezanih instituta. Decretom-Legge br. 135/2018 normativno su uređene tehnologije temeljene na distribuiranim registrima i pametni ugovori,⁴⁸ čime je postavljen okvir za pravno priznanje transakcija temeljenih na *blockchainu*. Iako propis ne sadrži izravnu definiciju digitalne imovine, otvorio je prostor za njezino buduće pravno prepoznavanje, što je potvrđeno i u sudskoj praksi. Sud u Firenci je 2019. godine utvrdio da se kriptovalute pohranjene na platformama za razmjenu imaju smatrati imovinom,⁴⁹ čime je potvrđena tendencija tumačenja kriptovaluta kao oblika imovine u talijanskom pravnom sustavu. Sličan, ali normativno precizniji pristup uočljiv je u francuskom zakonodavstvu, gdje je Zakonom PACTE iz 2019. godine izmijenjen Monetarni i financijski zakonik te uvedena pozitivnopravna definicija digitalnih tokena kao nematerijalnih dobara (*biens incorporels*). Digitalni tokeni predstavljaju jedno ili više prava te se mogu izdati, evidentirati, čuvati ili prenositi putem elektroničkog sustava evidencije.⁵⁰ Time je francuski zakonodavac pravno kvalificirao tokene kao imovinu, čime su obuhvaćeni i oblici kryptoimovine koji posjeduju tržišnu vrijednost.

Kratki komparativni osvrt pokazuje da se digitalna imovina u suvremenim pravnim sustavima sve jasnije prepoznaje kao kategorija od pravnog značenja. Iako se njezino uređenje najčešće razvija u okvirima financijskog i trgovačkog prava, uočljiva je tendencija njezina šireg shvaćanja kao oblika imovine sposobnog sudjelovati u pravnom prometu i ostvarivati ekonomske učinke. Takvo prepoznavanje otvara prostor za uključivanje digitalne imovine i u obiteljskopravne odnose, osobito u okviru instituta bračne stečevine, koji po svojoj naravi obuhvaća imovinu stečenu radom za vrijeme zajedničkog života bračnih drugova. Međutim, raznolikost

Perspectives“, *Law, Innovation and Technology* 15, br. 1 (2023), <https://doi.org/10.1080/17579961.2023.2184140>.

45 Čl. 2. t. 1. Zakona o digitalnoj imovini, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 153/20. (u daljnjem tekstu: Zakon o digitalnoj imovini).

46 Čl. 2. t. 2. i 3. Zakona o digitalnoj imovini.

47 Čl. 1. Zakona o digitalnoj imovini.

48 Vidi odredbu čl. 8ter *Decreto-legge* od 14. prosinca 2018., br. 135, *Disposizioni urgenti in materia di sostegno e semplificazione per le imprese e per la pubblica amministrazione*, pretvoren u *Legge* od 11. veljače 2019., br. 12, *Gazzetta Ufficiale*, br. 36 od 12. veljače 2019.

49 *Tribunale di Firenze*, br. 17/2019 od 21. siječnja 2019.

50 *Loi relative à la croissance et la transformation des entreprises* – PACTE [francuski Zakon br. 2019-486 o rastu i transformaciji poduzeća] od 22. svibnja 2019., *Journal officiel de la République française*, br. 119 od 23. svibnja 2019., tekst br. 2.

oblika digitalne imovine otvara pitanje u kojoj mjeri svi ti oblici doista mogu biti imovinskopravno relevantni, odnosno u kojoj mjeri mogu postati dijelom bračne stečevine.

3.3. Oblici digitalne imovine i njihova imovinskopravna relevantnost

Sustavno razvrstavanje oblika digitalne imovine predstavlja preduvjet njezina pravilnog razumijevanja i dosljednog normativnog uređenja.⁵¹ Digitalna imovina pojmovno je heterogena kategorija koja obuhvaća različite oblike digitalno utjelovljenih vrijednosti. Zajednička obilježja svih tih oblika jesu nematerijalna priroda, postojanje u digitalnom obliku te mogućnost uspostave kontrole nad njima. Međutim, upravo razlike koje proizlaze iz njihovih specifičnih svojstava uvjetuju potrebu za različitim pravnim pristupima u njihovu uređenju.

Polazište svakog pravilnog razlikovanja jest postojanje jasno određenog kriterija. U novijoj pravnoj literaturi sve se češće predlaže razlikovanje digitalne imovine prema kriteriju njezine ekonomske i osobne naravi. Na toj se osnovi, s jedne strane, razlikuje digitalna imovina koja posjeduje ekonomsku vrijednost od one koja takvu vrijednost nema, a s druge strane, osobna od neosobne digitalne imovine.⁵² Pojedini autori dodatno predlažu i tzv. tehničku diferencijaciju digitalne imovine, koja polazi od kriterija njezina smještaja i funkcionalne svrhe. Na toj se osnovi razlikuje: digitalna imovina pohranjena na elektroničkim uređajima ili sličnim medijima koju je stvorio sam korisnik, digitalni računi i njihov sadržaj pohranjen na internetskim platformama, digitalna imovina stečena ili kupljena putem digitalnih tržišta, te kriptovalute i srodni oblici digitalnih sredstava.⁵³ Neovisno o odabranom kriteriju, navedena i druga razlikovanja pridonose jasnijem razumijevanju obilježja digitalne imovine i stvaranju pojmovnog okvira nužnog za njezino daljnje pravno i normativno oblikovanje. U tom se svjetlu razlikovanje digitalne imovine uspostavlja kao temeljna pretpostavka za ocjenu njezine imovinskopravne relevantnosti.⁵⁴

S obzirom na heterogenost oblika digitalne imovine, razumno je zaključiti da nisu svi oblici sposobni ostvariti pretpostavke koje pravo tradicionalno veže uz pojam imovine. Samo one digitalne vrijednosti koje, s obzirom na svoja obilježja i funkciju, pokazuju sposobnost ostvariti te pretpostavke mogu postati predmetom imovinskopravnog uređenja. Time se otvara pitanje njihove uključenosti u bračnu stečevinu.

51 O potrebi uspostave jedinstvenog sustava razvrstavanja digitalne imovine vidi u: Jason G. Allen et al., *Legal and Regulatory Considerations for Digital Assets* (Cambridge: Cambridge Centre for Alternative Finance, 2020.), 10, <https://www.jbs.cam.ac.uk/wp-content/uploads/2020/10/2020-ccaf-legal-regulatory-considerations-report.pdf>.

52 Pawel Szwardler, „Digital Assets and Inheritance Law: How to Create Fundamental Principles of Digital Succession System“, *International Journal of Law and Information Technology* 31, br. 2 (2023): 144-168, <https://doi.org/10.1093/ijlit/eaad014>.

53 Dubravka Klasiček, „Inheritance Law in the Twenty-First Century: New Circumstances and Challenges“, u: *Modernising European Legal Education*, ur. Oliver J. Gstrein, Martin Fröhlich, Caspar van den Berg i Thomas Giegerich (Cham: Springer, 2023.), https://doi.org/10.1007/978-3-031-40801-4_15.

54 Juhasz, „Digital Assets and Their Assessment in Private Law“, 123.

Polazeći od toga, u ovome se radu predlaže razlikovanje digitalne imovine prema kriteriju njezine ekonomske vrijednosti. Taj kriterij, zajedno s mogućnošću sudjelovanja u pravnom prometu, ne predstavlja tek tehničko mjerilo razvrstavanja, nego jedno od temeljnih pojmovnih obilježja imovine u građanskopravnom smislu. Slijedom navedenog, razlikuje se digitalna imovina koja ima ekonomsku vrijednost i sudjeluje u pravnom prometu, od one koja takvu vrijednost nema, ali može imati osobno, emocionalno ili identitetsko značenje za pojedinca.

Potonja kategorija digitalne imovine obuhvaća digitalne sadržaje koji nemaju ekonomsku vrijednost niti su namijenjeni sudjelovanju u pravnom prometu, ali posjeduju „iznimnu važnost zbog sentimentalnih i osobnih razloga“.⁵⁵ Riječ je o sadržajima poput osobnih fotografija, korespondencije, objava na društvenim mrežama i sličnih digitalnih tragova osobnog života. Iako takvi oblici digitalne imovine nemaju ekonomsku vrijednost, pa stoga nisu predmet imovinskopravnog uređenja, niti bi, u slučaju budućeg normativnog zahvata, bilo razumno očekivati njihovo uređenje u tom okviru, to ne znači da ostaju izvan pravne zaštite. Naprotiv, i u tom je području potrebno osigurati primjereno pravno uređenje, osobito radi zaštite ljudskog dostojanstva, osobnosti i prava na privatnost. Pri tome, smatramo, valja voditi računa i o pravima i interesima članova obitelji, osobito u situacijama nakon smrti nositelja digitalnih sadržaja ili u okviru obiteljskopravnih odnosa koji impliciraju pristup takvoj imovini.

Unutar ove diferencijacije opravdano je izdvojiti i prijelaznu kategoriju osobne digitalne imovine s potencijalnom ekonomskom vrijednošću. Riječ je, primjerice, o korisničkim računima na društvenim mrežama s većim brojem pratitelja, uz koje se veže kontinuirano stvaranje i objavljivanje digitalnog sadržaja, a koji mogu, zahvaljujući svojoj vidljivosti, doseg i sposobnosti poticanja angažmana korisnika, postati izvorom prihoda, bilo putem oglašavanja, sponzorstva ili drugih oblika komercijalne suradnje.⁵⁶ Takvi sadržaji, iako su izvorno osobne naravi, mogu poprimiti obilježja digitalne imovine s ekonomskom vrijednošću zbog svoje tržišne prepoznatljivosti.⁵⁷ Stoga nije moguće *prima facie* tvrditi da svaki digitalni sadržaj osobne naravi nužno nema ekonomsku vrijednost. Naprotiv, određeni oblici takvih sadržaja, osobito u kontekstu suvremenih oblika internetske vidljivosti i djelovanja (poput *influencera* i slavni odnosno poznatih osoba), mogu ostvariti mjerljivu ekonomsku vrijednost, čime se njihova pravna narav približava kategoriji imovinskopravno relevantne digitalne imovine.

Naposljetku, digitalna imovina s ekonomskom vrijednošću predstavlja posebnu kategoriju digitalne imovine. Za razliku od prethodno analiziranih oblika, ona obuhvaća digitalne vrijednosti sposobne sudjelovati u pravnom prometu i biti objekt ekonomskih odnosa. U tu se kategoriju u pravilu ubrajaju kriptovalute, nezamjenjivi tokeni (NFT-ovi) i drugi oblici digitalnih sredstava koji posjeduju mjerljivu tržišnu

55 Hana Hobljaj, „Pravna regulacija i praktična primjena nasljeđivanja digitalne imovine“, *Javni bilježnik* 28, br. 51 (2024): 43, <https://hrcak.srce.hr/index.php/322769>.

56 Kateryna Nekt, „Social Media Account as an Object of Virtual Property“, *Masaryk University Journal of Law and Technology* 12, br. 2 (2018): 214-216.

57 Juhasz, „Digital Assets and Their Assessment in Private Law“, 122.

vrijednost.⁵⁸ Digitalna imovina s ekonomskom vrijednošću pokazuje obilježja imovine u građanskopravnom smislu. Njezina sposobnost sudjelovanja u pravnom prometu, stvaranja tržišne vrijednosti i postajanja objektom odnosa među pojedincima potvrđuje njezinu imovinskopravnu relevantnost, ali istodobno otvara pitanje kako takve vrijednosti uklopiti u postojeće pravne institute. Ta će se pitanja u nastavku rada razmotriti na primjeru kriptovaluta, kao njezina najistaknutijeg oblika.

4. KRIPTOVALUTE U REŽIMU BRAČNE STEČEVINE – PITANJA UPRAVLJANJA I RAZVRGNUĆA

Razmatranje imovinskopravne prirode digitalne imovine otvara pitanja njezina mjesta u tradicionalnim institutima građanskog prava, osobito u pogledu stjecanja i prijenosa vlasništva, darovanja, zaloga ili ovrhe, a time i njezina položaja u imovinskim odnosima bračnih drugova. Među oblicima digitalne imovine posebno se ističu kriptovalute, osobito *Bitcoin*, kao njezin najprepoznatljiviji i u doktrini najčešće analizirani primjer. Premda se po svojoj funkciji nerijetko povezuju s monetarnim transakcijama, kriptovalute se u većini pravnih sustava ne smatraju valutom u smislu zakonskog sredstva plaćanja, nego imovinskom vrijednošću u privatnopravnom smislu, čime se otvaraju pitanja o njihovim vlasničkopравnim obilježjima i o naravi prava koje njihovo posjedovanje podrazumijeva.⁵⁹ U okviru imovinskih odnosa bračnih drugova ta se obilježja odražavaju na mogućnost uključivanja kriptovaluta u režim bračne stečevine. Otvorenost i prilagodljivost tog instituta upućuju na mogućnost obuhvaćanja i novih, digitalnih oblika imovine. U nastavku će se stoga razmotriti kako se obilježja kriptovaluta odražavaju na pitanja upravljanja i razvrgnuća digitalne imovine, primjenom pravila stvarnog prava kojima se uređuje bračna stečevina.

4.1. Upravljanje bračnom stečevinom

Polazeći od temeljnih načela obiteljskog prava, načela obiteljske solidarnost i ravnopravnosti žene i muškarca, kao i od poželjnog ponašanja bračnih drugova predviđenog u odredbi čl. 31. Obiteljskog zakona, razumno je očekivati da će se upravljanje bračnom stečevinom temeljiti na tim načelima. Radi uspostavljanja ravnoteže između djelotvornog upravljanja i zaštite interesa obaju bračnih drugova, ali i zaštite trećih osoba, zakonodavac je u odredbi čl. 37. Obiteljskog zakona propisao posebna pravila, razlikujući poslove redovite i izvanredne uprave. Za poslove izvanredne uprave, koji mogu znatno utjecati na vrijednost i sastav bračne stečevine, zahtijeva se zajedničko poduzimanje ili suglasnost drugog bračnog druga.

Primjena te odredbe posebno dolazi do izražaja u kontekstu kriptovaluta kao dijela bračne stečevine. Njihova temeljna obilježja bitno utječu na način ostvarivanja pravne vlasti nad njima, a time i na mogućnost primjene postojećeg zakonskog

58 Hobljaj, „Pravna regulacija“, 43.

59 Amnon Lehari, *Property Law in a Globalizing World* (Cambridge: Cambridge University Press, 2019.), 175.

okvira o upravljanju. Kontrola nad kriptovalutama u potpunosti ovisi o posjedovanju privatnog ključa⁶⁰, koji omogućuje pristup i raspolaganje digitalnim jedinicama vrijednosti.⁶¹ Posjedovanje tog ključa u praksi je ekvivalentno posjedovanju same imovine, jer jedino ono omogućuje ostvarivanje pravne vlasti nad njom. Zbog pseudoanonimnosti⁶² transakcija i tehničke ovisnosti o privatnom ključu u praksi može biti otežano pouzdano utvrditi tko stvarno raspolaze kriptovalutom. Time postaje teško dokazati je li jedan od bračnih drugova samostalno raspolagao dijelom bračne stečevine, čime se ugrožava poželjno zajedničko upravljanje.

S obzirom na njihovu narav i potencijalni utjecaj na vrijednost bračne stečevine, raspolaganje kriptovalutama trebalo bi se smatrati poslom izvanredne uprave za koji je potrebna suglasnost drugog bračnog druga. Međutim, decentralizirana struktura tih transakcija⁶³ dovodi u pitanje provedivost takvog pravila. Budući da se transakcije odvijaju izravno među korisnicima, bez posredovanja trećih osoba⁶⁴ koje bi mogle nadzirati postojanje suglasnosti, nadzor nad upravljanjem postaje u praksi neostvariv. Zbog toga bi i *de lege ferenda* propisivanje obveze zajedničke suglasnosti bilo teško provedivo.

Kao jedini učinkoviti mehanizam zaštite drugog bračnog druga preostaje primjena instituta naknade štete⁶⁵, odnosno svojevrsnog prava na nadomještanje vrijednosti. Takvo pravo bračnog druga omogućuje određenu razinu pravne zaštite u slučajevima neovlaštenog raspolaganja bračnom stečevinom, a čiji je *ratio legis* upravo zaštita solidarnosti i ravnopravnosti, koje zahtijevaju uzajamno povjerenje i transparentnost pri upravljanju bračnom stečevinom.

4.2. Kriptovalute u postupku razvrgnuća bračne stečevine

Postupak sudskog razvrgnuća bračne stečevine provodi se u slučajevima kada među bračnim drugovima ne postoji sporazum o diobi bračne stečevine, odnosno kada postoji spor u pogledu njezina sastava ili opsega prava pojedinog bračnog druga. Svrha je tog postupka razriješiti sva imovinskopravna pitanja u vezi s imovinom

60 Hobljaj, „Pravna regulacija“, 43.

61 Doug Frederick, „Down the Rabbit Hole: Cryptocurrency & Blockchain“, Wisconsin Lawyer, 12. ožujka 2019., pristup 11. listopada 2025., https://www.wisbar.org/NewsPublications/WisconsinLawyer/pages/Article.aspx?ArticleID=26890&Issue=3&Volume=92_

62 Iako je *blockchain* javno dostupan svim računalima priključenima na mrežu, korisnici posluju pod pseudonimima, pa je gotovo nemoguće povezati transakcije s konkretnom fizičkom ili pravnom osobom bez primjene složenih metoda analize lanca transakcija, vidi u: Stephanie L. Tang, „Cryptocurrency, NFTs, and the ‘Metaverse’: Addressing the Expanding World of Virtual Assets in Divorce Proceedings“, *Peen State Law Review* 127, br. 1 (2022): 6.

63 Detaljnije o pojmu i funkcioniranju *blockchain* tehnologije, kao temeljne infrastrukture kriptoinmovine, vidi u: Josip Dešić i Armando Demark, „Prijenos prava na nekretninama putem ugovora sklopljenih u elektroničkom obliku“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 60, br. 4 (2023): 717-738, <https://doi.org/10.31141/zrpf.2023.60.150.717>.

64 Tang, „Cryptocurrency“, 6-7.

65 Čl. 37. st. 3. Obiteljskog zakona: „Nepostojanje suglasnosti za poslove iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne utječe na prava i obveze poštene treće osobe. Bračni drug bez čije suglasnosti je izvanredni posao iz stavka 2. ovoga članka poduzet ima pravo na naknadu štete koja mu je od strane drugog bračnog druga time uzrokovana.“

stečenom radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili onom koja potječe od rada, čime se u cijelosti uređuju imovinski odnosi među bračnim, odnosno bivšim bračnim drugovima.

4.2.1. Utvrđivanje sastava bračne stečevine

Utvrđivanje sastava bračne stečevine osobitu složenost poprima kada su njezin sastavni dio kriptovalute. Zbog svojih inherentnih obilježja, ta imovina otežava utvrđivanje stvarnog sastava bračne stečevine, pa se u literaturi kriptovalute, a u širem smislu i kriptoomovina, sve češće navode kao potencijalno sredstvo prikrivanja imovine.⁶⁶

U tom se smislu postavlja pitanje na koji način sud može utvrditi postojanje i pripadnost kriptovaluta bračnoj stečevini. Budući da se stjecanje kriptovaluta odvija pod pseudonimom, dokazivanje njihova postojanja i vlasništva zahtijeva posebna stručna znanja i tehnička sredstva. U smislu odredbe čl. 250. Zakona o parničnom postupku, prema kojoj se dokaz vještačenjem izvodi kada je za razjašnjenje činjenica potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže⁶⁷, čini se opravdanim zaključiti da bi sud u takvim slučajevima mogao koristiti vještačenja radi analize *blockchain* transakcija, forenzičkog praćenja digitalnih tragova ili utvrđivanja posrednih dokaza⁶⁸, primjerice uplata prema platformama za trgovanje kriptovalutama.

Dodatno, nužno je razmotriti mogućnost uvođenja posebnih postupovnih jamstava koja bi osigurala potpunu i istinitu objavu imovine.⁶⁹ Takva bi jamstva mogla uključivati obvezu izjavljivanja o postojanju digitalne imovine i/ili mogućnost ponavljanja postupka ako se naknadno utvrdi da je jedan bračni drug prikrivao kriptovalute. U tom se smislu može primijeniti odredba čl. 421. st. 1. t. 10. ZPP-a, koja previda ponavljanje postupka u slučaju saznanja za nove činjenice ili dokaze,⁷⁰ a analogno i odredba čl. 234. Zakona o nasljeđivanju (*mutatis mutandis*), koja može poslužiti kao smjernica za uređenje postupanja u situacijama kada se nakon pravomoćnog okončanja postupka razvrgnuća naknadno pronađe digitalna imovina.⁷¹

66 O kriptovalutama kao suvremenom pandanu tradicionalnim oblicima prikrivanja imovine vidi u: Tang, „Cryptocurrency“, 53.

67 Čl. 250. Zakona o parničnom postupku, Narodne novine, br. 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 84/08., 123/08., 57/11., 25/13., 89/14., 70/19., 80/22., 114/22., 155/23. (u daljnjem tekstu: ZPP).

68 Tang, „Cryptocurrency“, 23.

69 Iako čl. 9. ZPP-a već predviđa: „Stranke i umješači su dužni pred sudom govoriti istinu i savjesno se koristiti pravima koja su im priznata ovim zakonom.“

70 Čl. 421. st. 1. t. 10. ZPP-a predviđa mogućnost ponavljanja postupka „ako stranka sazna za nove činjenice ili nade ili stekne mogućnost da upotrijebi nove dokaze na temelju kojih je za stranku mogla biti donesena povoljnija odluka da su te činjenice ili dokazi bili upotrijebljeni u prijašnjem postupku.“

71 Čl. 234. Zakona o nasljeđivanju, Narodne novine, br. 48/03., 163/03., 35/05., 127/13., 33/15., 14/19., prema kojem: „Ako se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina koja nije obuhvaćena tim rješenjem, sud neće ponovno provoditi ostavinsku raspravu, nego će ovu imovinu novim rješenjem rasporediti na temelju prije donesenog rješenja o nasljeđivanju, osim ako se neki od nasljednika odrekao nasljedstva ili svoj nasljedni dio ustupio sunasljedniku.“

Drugi se problem odnosi na utvrđivanje pripadnosti kriptovaluta bračnoj stečevini. Naime, jednom kada se u postupku razvrgnuća utvrdi da kriptovalute čine dio imovinske mase, potrebno je odrediti njihov pravni status, odnosno radi li se o bračnoj stečevini ili vlastitoj imovini pojedinog bračnog druga. U okviru zakonskog imovinskog režima odlučno je vrijeme njihova stjecanja te izvor sredstava korištenih za stjecanje. Ako su korištena sredstva koja potječu od rada, primjerice plaća ili druga imovina stečena radom, razumno je zaključiti da kriptovalute pribavljene tijekom trajanja bračne zajednice imaju narav bračne stečevine.

Primjena tih kriterija u praksi, međutim, suočava se s nizom teškoća koje proizlaze iz inherentnih obilježja kriptovaluta, osobito s obzirom na otežano i često nesigurno utvrđivanje trenutka njihova stjecanja te izvora korištenih sredstava. U tom se kontekstu opravdanim čini razmatranje mogućnosti uvođenja zakonske presumpcije slične onoj koju Obiteljski zakon predviđa za dobitke od igara na sreću,⁷² polazeći od pretpostavke da je riječ o bračnoj stečevini jer izvor korištenih sredstava nije moguće utvrditi s dovoljnom sigurnošću.⁷³ Takvo bi rješenje bilo i u duhu načela ravnopravnosti i obiteljske solidarnosti, na kojima se temelji zakonsko uređenje imovinskopravnih odnosa bračnih drugova.

Takvoj bi presumpciji, međutim, moglo biti prigovoreno s aspekta pravičnosti. Bračni drug koji je stvarni imatelj digitalne imovine stečene vlastitim sredstvima mogao bi teško oboriti takvu presumpciju upravo zbog naravi, inherentnih obilježja i ograničene dokazivosti digitalne imovine. U tom smislu bračni ugovori i sporazumi o razvrgnuću bračne stečevine dobivaju osobitu važnost kao instrumenti zaštite pojedinačnih interesa bračnih drugova.⁷⁴ Bračnim je ugovorom moguće unaprijed urediti pripadnost digitalne imovine vlastitoj imovini, dok se sporazumom o razvrgnuću ti odnosi mogu riješiti po prestanku bračne zajednice. Time ti instrumenti, čija je svrha zaštita autonomije volje, iako danas rijetko korišteni, postaju iznimno vrijedni u prilagodbi suvremenim oblicima imovine.

Konačno, jednom kada se utvrdi da kriptovalute čine dio bračne stečevine, valja razmotriti mogućnost donošenja privremenih mjera kojima bi se bračnom drugu koji posjeduje pristupne ključeve naložilo da digitalnom imovinom ne raspolaže do okončanja postupka, odnosno da pristupne podatke deponira kod suda ili treće pouzdane osobe.⁷⁵ Takva bi mjera imala za cilj očuvanje zajedničkog interesa i sprječavanje otuđenja ili gubitka digitalne imovine.

4.2.2. *Utvrđivanje vrijednosti*

72 Čl. 36. st. 2. Obiteljskog zakona.

73 Ruggeri i Winkler, „Neka pitanja o imovinskim odnosima“, 173.

74 Više o bračnim ugovorima u: Anica Čulo i Ana Radina, „Valjanost bračnog ugovora“, u: *Imovinskopravni aspekti razvoda braka – hrvatski, europski i međunarodni kontekst*, ur. Branka Rešetar i Mirela Župan (Osijek: Pravni fakultet u Osijeku, 2011.), 139.

75 U tom smislu, ponovno ukazujemo na odredbe Zakona o nasljeđivanju. Odredba čl. 199. Zakona o nasljeđivanju propisuje mogućnost predaje imovine na čuvanje u slučajevima kada nasljednici nisu poznati, odsutni, nesposobni upravljati ostavinom ili kada okolnosti „nalažu naročiti oprez“.

Za razliku od tradicionalnih predmeta bračne stečevine, poput obiteljskog doma ili automobila, vrijednost kriptovaluta izrazito je „spekulativna i podložna naglim promjenama“.⁷⁶ Takva volatilitnost čini njihovu procjenu osobito složenom. Budući da kriptovalute nisu centralizirane niti ih stvara i nadzire jedno središnje tijelo, njihova se vrijednost oblikuje pod utjecajem niza čimbenika, uključujući „ograničenu ponudu, tržišnu potražnju i visok stupanj spekulativnog interesa, koji nerijetko potiču utjecajni tržišni akteri“.⁷⁷ Posljedično, utvrđivanje vrijednosti kriptovaluta u postupcima razvrgnuća bračne stečevine postaje iznimno zahtjevno, osobito kada se uzme u obzir da se vrijednost može višestruko promijeniti tijekom trajanja postupka. Dodatne poteškoće proizlaze iz činjenice da su ti postupci često dugotrajni, zbog čega se vrijednost kriptovaluta može znatno promijeniti između trenutka pokretanja postupka i donošenja presude. Time se otvara pitanje u kojem je trenutku potrebno provesti vrednovanje: u trenutku prestanka bračne zajednice, u trenutku pokretanja postupka ili u trenutku donošenja odluke o razvrgnuću. Valja pritom imati na umu da svrha utvrđivanja vrijednosti nije samo tehničke nego i pravične naravi, budući da nepravilna procjena može dovesti do narušavanja ravnoteže među bračnim drugovima. Stoga se vještačenje ponovno pokazuje ključnim dokaznim instrumentom kojim se može postići vjerodostojno i stručno utvrđivanje vrijednosti digitalne imovine.

4.2.3. Dioba kriptovaluta

Utvrđivanje vrijednosti kriptovaluta neraskidivo je povezano s pitanjem njihove diobe u postupku razvrgnuća bračne stečevine. Uobičajeno se razvrgnuće provodi primjenom pravila o razvrgnuću suvlasništva na više stvari, tzv. sudskom razdiobom po ekvivalentu. Prema tim pravilima „sud može, na zahtjev svakog od bračnih drugova, odlučiti da svakom pojedinom pripadne određena stvar ili skupina stvari, uzimajući u obzir njihove potrebe“.⁷⁸ Ako bi jedan bračni drug stekao stvari manje vrijednosti, ima pravo na isplatu razlike u novcu. Stvari koje je moguće podijeliti dijele se ovisno o naravi, fizički ili geometrijski, dok se one koje bi fizičkom diobom izgubile znatnu vrijednost prodaju na javnoj dražbi ili na drugi prikladan način, a dobiveni se iznos dijeli među bračnim drugovima. U potonjem je slučaju riječ o tzv. civilnom razvrgnuću.⁷⁹

Postavlja se, međutim, pitanje mogu li se navedeni načini diobe primijeniti na kriptovalute, s obzirom na njihovu digitalnu prirodu i inherentnu volatilitnost. Ako bi se primijenila razdioba po ekvivalentu, bračni bi drug koji raspolaže pristupnim podacima mogao drugome isplatiti novčanu protuvrijednost njegova dijela prema tržišnoj vrijednosti kriptovaluta. Čini se, međutim, da takav pristup teško može

76 „Modern Intangible Assets and the Matrimonial Clauses Act“, *Lawyers & Jurists*, pristup 14. listopada 2025., <https://www.lawyersnjurists.com/article/modern-intangible-assets-and-the-matrimonial-clauses-act/#:~:text=This%20essay%20will%20firstly%20define%20modern%20intangible%20assets,provision%20of%20the%20MCA%201973%20and%20FPR%202010.>

77 Tang, „Cryptocurrency“, 25.

78 Korać Graovac, „Imovinski odnosi“, 469.

79 Korać Graovac, „Imovinski odnosi“, 469.

u potpunosti osigurati pravičnost, budući da je vrijednost kriptovaluta izrazito promjenjiva i nepredvidiva.

Mogućnost razdiobe u naravi mogla bi se ostvariti prijenosom dijela kriptovaluta na drugog bračnog druga, primjerice tako da svaka strana stekne polovicu količine kriptovaluta koji čine bračnu stečevinu. Takav bi pristup bio usporediv s diobom dionica, koje, iako nematerijalne, dopuštaju proporcionalnu podjelu. Kako u literaturi ističe Jelinić, u slučaju dionica upisanih na ime jednog bračnog druga, on drugome može ugovorom o ustupu prenijeti polovicu broja dionica, čime se drugi bračni drug upisuje kao dioničar.⁸⁰ Sličan bi se način, uz potrebne prilagodbe, mogao primijeniti i na kriptovalute.

Ipak, imajući u vidu njihovu volatilnost te moguće poteškoće u utvrđivanju i prijenosu pristupnih ključeva, razumno je pretpostaviti da se kao najpraktičnije rješenje nameće civilno razvrgnuće, odnosno prodaja kriptovaluta i podjela dobivenog iznosa. Takav pristup pojednostavljuje provedbu i umanjuje rizik od naglih tržišnih promjena, iako istodobno isključuje mogućnost buduće valorizacije imovine. U konačnici, izbor načina diobe mora biti vođen temeljnim načelima obiteljskog prava. Samo se njihovim dosljednim poštovanjem, osobito načela obiteljske solidarnosti i ravnopravnosti bračnih drugova, može postići pravedna i uravnotežena raspodjela digitalne imovine.

5. ZAKLJUČAK

Institut bračne stečevine, utemeljen na načelima solidarnosti i ravnopravnosti, pokazuje otvorenost i prilagodljivost novim oblicima imovine, ali samo ako se očuva njegova vrijednosna jezgra. Pitanje uređenja digitalne imovine kao novog oblika imovinskih odnosa pred zakonodavca postavlja složen zadatak: potrebno je istodobno zaštititi pravne interese pojedinaca u digitalnom okruženju i očuvati vrijednosne temelje obiteljskopravnog uređenja. Uspostavljanje te ravnoteže, kako proizlazi iz analize upravljanja, utvrđivanja i razvrgnuća digitalne imovine, zahtijeva jasnije zakonodavne smjernice, jer postojeći okvir, iako primjenjiv, ne pruža dostatnu pravnu sigurnost. Stoga potreba za normativnim preciziranjem ne proizlazi iz nedostatnosti pravila o bračnoj stečevini, nego iz zahtjeva za većom pravnom jasnoćom i predvidljivošću.

Radi zaštite interesa bračnih drugova i stabilnosti pravnog poretka, *de lege ferenda* čini se opravdanim preciznije urediti pravni položaj digitalne imovine koja ima ekonomsku vrijednost. Uvođenje zakonske presumpcije prema kojoj bi se digitalna imovina stečena tijekom trajanja bračne zajednice smatrala dijelom bračne stečevine, ako izvor sredstava nije moguće pouzdano utvrditi, pridonijelo bi transparentnosti i sprječavanju prikrivanja imovine. Takvo bi rješenje bilo u skladu s vrijednosnim temeljima obiteljskog prava, jer bi osiguralo ravnopravnost bračnih drugova, zaštitilo njihov zajednički doprinos utemeljen na solidarnosti te pridonijelo

80 Zvonimir Jelinić, „Bračna stečevina u kontekstu Zakona o trgovačkim društvima“, u: *Imovinskopравни aspekti razvoda braka – hrvatski, europski i međunarodni kontekst*, ur. Branka Rešetar i Mirela Župan (Osijek: Pravni fakultet u Osijeku, 2011.), 128.

pravnoj sigurnosti trećih osoba koje s njima stupaju u pravne odnose.

Međutim, pitanje stvarnopravne naravi digitalne imovine i dalje ostaje otvoreno. Budući da u praksi kontrola u digitalnom prostoru ima obilježja usporediva s pravom vlasništva, valjalo bi razmotriti mogućnost primjene postojećih stvarnopravnih instituta, uz prilagodbu zakonskih definicija predmeta prava vlasništva. Takav bi pristup osigurao koherentnost pravnog poretka, ali i olakšao uključivanje digitalne imovine u režim bračne stečevine. Ipak, svaka normativna intervencija mora biti pažljivo odmjerena, jer prebrza ili tehnički nedovoljno razrađena rješenja mogu ugroziti samu pravnu sigurnost koju nastoje zaštititi.

Pored zakonodavne intervencije, nužno je osigurati i praktičnu učinkovitost pravila o digitalnoj imovini. Uspješna primjena postojećih i budućih pravila pretpostavlja odgovarajuću stručnu pripremljenost sudaca, odvjetnika i javnih bilježnika, koji se sve češće susreću s pitanjima digitalne imovine. Razumijevanje tehničkih i ekonomskih aspekata digitalnih transakcija postaje preduvjet pravilne kvalifikacije i djelotvorne zaštite prava stranaka. Sustavno obrazovanje pravnika i interdisciplinarni pristup, koji uključuje suradnju s informatičarima i financijskim stručnjacima, predstavljaju nužan korak u modernizaciji prava.

U konačnici, normativnim uređenjem digitalne imovine i jačanjem stručne pripremljenosti svih dionika institut bračne stečevine zadržat će svoju vrijednosnu i društvenu funkciju: osigurati ravnopravnost bračnih drugova, zaštititi zajednički doprinos i spriječiti nerazmjer moći u obiteljskim odnosima. Upravo u sposobnosti obiteljskog prava da, zadržavajući svoja temeljna načela, odgovori na nove društvene i tehnološke izazove leži njegova trajna uloga pravnog zaštitnika obitelji.

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Allen, J. G., Michel Rauchs, Apolline Blandin i Keith Bear. *Legal and Regulatory Considerations for Digital Assets*. Cambridge: Cambridge Centre for Alternative Finance, 2020. <https://www.jbs.cam.ac.uk/wp-content/uploads/2020/10/2020-ccaf-legal-regulatory-considerations-report.pdf>
2. Čağlayan Aksoy, Pınar. „The Applicability of Property Law Rules for Crypto Assets: Considerations from Civil Law and Common Law Perspectives“. *Law, Innovation and Technology* 15, br. 1 (2023): 185-221. doi:10.1080/17579961.2023.2184140
3. Čulo, Anica i Ana Radina. „Valjanost bračnih ugovora“. U: *Imovinskopravni aspekti razvoda braka – hrvatski, europski i međunarodni kontekst*, ur. Branka Rešetar i Mirela Župan, 139-164. Osijek: Pravni fakultet u Osijeku, 2011.
4. Dešić, Josip i Armando Demark. „Prijenos prava na nekretninama putem ugovora sklopljenih u elektroničkom obliku“. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 60, br. 4 (2023): 717-738. <https://doi.org/10.31141/zrpf.2023.60.150.717>
5. Fairfield, Joshua. *Owned: Property, Privacy, and the New Digital Serfdom*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. <https://doi.org/10.1017/9781316671467>
6. Gavella, Nikola. *Privatno pravo*. Zagreb: Narodne novine, 2019.
7. Gavella, Nikola. „Stvarnopravno uređenje“. U: *Stvarno pravo*, ur. Nikola Gavella. Zagreb: Narodne novine, 2007.
8. Hobljaj, Hana. „Pravna regulacija i praktična primjena nasljeđivanja digitalne imovine“. *Javni bilježnik* 28, br. 51 (2024): 40-57. <https://hrcak.srce.hr/index.php/322769>

9. Hrabar, Dubravka. „Prijepori u sudskoj nadležnosti i poslovnim udjelima u svjetlu bračne stečevine“. *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 72, br. 1-2 (2022): 189-211. <https://doi.org/10.3935/zpřz.72.12.05>
10. Hrabar, Dubravka. „Uvod u obiteljsko pravo“. U: *Obiteljsko pravo*, ur. Dubravka Hrabar. Zagreb: Narodne novine, 2021.
11. Jelinić, Zvonimir. „Bračna stečevina u kontekstu Zakona o trgovačkim društvima“. U: *Imovinskopravni aspekti razvoda braka – hrvatski, europski i međunarodni kontekst*, ur. Branka Rešetar i Mirela Župan. Osijek: Pravni fakultet u Osijeku, 2011.
12. Juhász, Ágnes. „Digital Assets and Their Assessment in Private Law with Special Regard on Inheritance Law Provisions“. *Revista de Derecho Privado* 49 (2025): 113147. <https://doi.org/10.18601/01234366.49.04>
13. Klasiček, Dubravka. „Inheritance Law in the Twenty-First Century: New Circumstances and Challenges“. U: *Modernising European Legal Education*, ur. Oliver J. Gstrein, Martin Fröhlich, Caspar van den Berg i Thomas Giegerich. Cham: Springer, 2023. https://doi.org/10.1007/978-3-031-40801-4_15
14. Korać Graovac, Aleksandra. „Imovinski odnosi“. U: *Obiteljsko pravo*, ur. Dubravka Hrabar. Zagreb: Narodne novine, 2021.
15. Lehavi, Amnon. „Property Law in a Globalizing World“. Cambridge: Cambridge University Press, 2019. <https://doi.org/10.1017/9781108595391.006>
16. Nekić, Kateryna. „Social Media Account as an Object of Virtual Property“. *Masaryk University Journal of Law and Technology* 12, br. 2 (2018): 201-225. <https://journals.muni.cz/mujlt/article/download/12298/11651>
17. Nikšić, Saša. „Imovina u građanskom pravu“. *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 62, br. 5-6 (2012): 1599-1633. <https://hrcak.srce.hr/100056>
18. Padjen, Ivan. „Pojam imovine“. U: *Funkcionalna integracija sveučilišta?: pravni i organizacijski aspekti integriranog sveučilišta?*, ur. Josip Kregar. Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2009.
19. Perzanowski, Aaron i Jason Schultz. *The End of Ownership: Personal Property in the Digital Economy*. Cambridge, London: MIT Press, 2016. <https://doi.org/10.7551/mitpress/10524.001.0001>
20. Rešetar, Branka i Una Josipović. „Sporna pitanja bračne stečevine s osvrtnom na bankovne račune bračnih drugova“. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 50, br. 1 (2013): 115-138. <https://hrcak.srce.hr/100298>
21. Ruggeri, Lucia i Sandra Winkler. „Neka pitanja o imovinskopravnim odnosima bračnih drugova u hrvatskom i talijanskom obiteljskom pravu“. *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci* 40, br. 1 (2019): 167-197. <https://doi.org/10.30925/zpřz.40.1.7>
22. Szwajdler, Pawel. „Digital Assets and Inheritance Law: How to Create Fundamental Principles of Digital Succession System“. *International Journal of Law and Information Technology* 31, br. 2 (2023): 144-168. <https://doi.org/10.1093/ijlit/eaad014>
23. Šimović, Ivan. „Poslovni udjeli u društvu s ograničenom odgovornošću kao predmet bračne stečevine u Republici Hrvatskoj – teorijske dvojbe i izazovi u praksi“. *Zbornik radova Šesti međunarodni naučni skup Dani porodičnog prava: imovinskopravni aspekti porodičnih odnosa* 6, br. 6 (2018): 253-265.
24. Tang, Stephanie L. „Cryptocurrency, NFTs, and the ‘Metaverse’: Addressing the Expanding World of Virtual Assets in Divorce Proceedings“. *Penn State Law Review* 127, br. 1 (2022): 1-42.
25. Van Erp, Sjef. „Fluidity of Ownership and the Tragedy of Hierarchy: A Sign of a Revolutionary Evolution?“. *European Property Law Journal* 4, br. 1 (2015): 56-80. <https://doi.org/10.1515/eplj-2015-0004>
26. Vedriš, Martin i Petar Klarić. *Osnove imovinskog prava*. Zagreb: Narodne novine, 1992.

27. Winkler, Sandra. „Imovinski odnosi u obitelji: nacionalna pravna rješenja i europski trendovi“. *Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske* 10, br. 1 (2019): 447-467. <https://doi.org/10.32984/gapzh.10.1.19>
28. Winkler, Sandra. „Some Reflections upon the Way the Digital World is Impacting Family Law“. U: *Exploring Digital Legal Landscapes*, ur. Gerald G. Sander, Ana Pošćić i Adrijana Martinović. Berlin: Logos, 2025.

Pravni propisi:

1. *Decreto-legge* od 14. prosinca 2018., br. 135, *Disposizioni urgenti in materia di sostegno e semplificazione per le imprese e per la pubblica amministrazione*, pretvoren u *Legge* od 11. veljače 2019., br. 12, *Gazzetta Ufficiale*, br. 36 od 12. veljače 2019.
2. *Loi relative à la croissance et la transformation des entreprises – PACTE* [francuski Zakon br. 2019-486 o rastu i transformaciji poduzeća] od 22. svibnja 2019., *Journal officiel de la République française*, br. 119 od 23. svibnja 2019., tekst br. 2.
3. Obiteljski zakon, Narodne novine, br. 103/15., 98/19., 47/20., 49/23., 156/23.
4. Uredba (EU) 2023/1114 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o tržištima kriptoimovine i izmjeni uredaba (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 1095/2010 te direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/1937, SL L 150, 9.6.2023.
5. Zakon o digitalnoj imovini, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 153/20.
6. Zakon o nasljeđivanju, Narodne novine, br. 48/03., 163/03., 35/05., 127/13., 33/15., 14/19.
7. Zakon o parničnom postupku, Narodne novine, br. 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 84/08., 123/08., 57/11., 25/13., 89/14., 70/19., 80/22., 114/22., 155/23.
8. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Narodne novine, br. 91/96., 68/98., 137/99., 22/00., 73/00., 114/01., 79/06., 141/06., 146/08., 38/09., 153/09., 90/10., 143/12., 152/14.

Sudska praksa:

1. *Tribunale di Firenze*, br. 17/2019 od 21. siječnja 2019.
2. Županijski sud u Varaždinu, GŽ-138/16-2 od 16. ožujka 2016.
3. Županijski sud u Varaždinu, GŽ-193/2019-2 od 27. veljače 2019.
4. Županijski sud u Varaždinu, GŽ-2022/2017-2 od 12. rujna 2019.

Mrežne stranice:

1. European Law Institute. *ELI Principles on the Use of Digital Assets as Security*. 2022. Pristup 11. listopada 2025. https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Principles_on_the_Use_of_Digital_Assets_as_Security.pdf
2. Frederick, Doug. *Down the Rabbit Hole: Cryptocurrency & Blockchain*. *Wisconsin Lawyer*. 12. ožujka 2019. Pristup 11. listopada 2025. <https://www.wisbar.org/NewsPublications/WisconsinLawyer/pages/Article.aspx?ArticleID=26890&Issue=3&Volume=92>
3. Lawyers & Jurists. *Modern Intangible Assets and the Matrimonial Clauses Act*. Pristup 14. listopada 2025. <https://www.lawyersjurists.com/article/modern-intangible-assets-and-the-matrimonial-clauses-act/#:~:text=This%20essay%20will%20firstly%20define%20modern%20intangible%20assets,provision%20of%20the%20MCA%201973%20and%20FPR%202010>
4. UNIDROIT. *UNIDROIT Principles on Digital Assets and Private Law*. Pristup 11. listopada 2025. <https://www.unidroit.org/work-in-progress/digital-assets-and-private-law/>

Helena Majer*

Summary

MARITAL PROPERTY IN THE DIGITAL AGE: EXISTING RULES FOR MODERN CHALLENGES?

Digitalisation is not merely a technological, but also a social process that transforms the fundamental patterns of human conduct, including family relationships. Within this context, the institution of marital property, founded on the principles of solidarity and equality, faces new forms of assets that exist solely in the digital sphere. The aim of this paper is to examine whether digital assets, particularly cryptocurrencies, can be encompassed by the existing rules on marital property and to assess their adequacy in terms of management, proof, and division. The analysis of the applicable legal framework shows that, although adaptable, it does not provide sufficient legal certainty in the digital environment. The paper highlights the need for clearer legislative guidance to preserve the spousal equality and safeguard their joint contribution. It emphasises the importance of introducing a legal presumption that digital assets acquired during marriage form part of the marital property, and of professional competence among legal practitioners in understanding digital transactions. The enduring role of family law as the guardian of legal and family balance lies in its ability to uphold core values while responding to the challenges of the digital age.

Keywords: *marital property; digital assets; cryptocurrencies; family law; legal certainty.*

---

* Helena Majer, Univ. mag. iur., Assistant, University of Rijeka, Faculty of Law; helena.majer@uniri.hr. ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-0582-5497>.

◆ Collected Papers of the Faculty of Law of the University of Rijeka is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International licence (CC BY-NC-ND 4.0).